FORESTS AND LIVELIHOOD ORGANIZATION (FLO)

សារៈសំខាន់នៃការបង្កើតកសិរុក្ខកម្មនៅក្នុងសហគមន៍ព្រៃឈើ

Present by :

Mrs. Kann Seyma

មាតិកា

១. និយមន័យនិងប្រព័ន្ធកសិរុក្ខកម្ម

២. ការអនុវត្តន៍កសិរុក្ខកម្មនៅតំបន់ត្រូពិច

៣. សារៈសំខាន់និងជំហាននៃការបង្កើតកសិរុក្ខកម្ម

៤. ការចែករំលែកបទពិសោធន៍នៃការគ្រប់គ្រងកសិរុក្ខកម្ម

៥. សំណួរ& ចម្លើយ

១. និយមន័យកសិរុក្ខកម្ម

What is Agroforestry ?

អ្វីទៅជាកសិរុក្ខកម្ម ?

- 1. **កសិរុក្ខកម្ម** សំដៅលើចេតនាក្នុងការរួមបញ្ចូលដើមឈើទៅក្នុងប្រព័ន្ធដំណាំកសិកម្មនិងការចិញ្ចឹមសត្វ ដើម្បីបង្កើតជាផលចំណេញដល់បរិស្ថាន សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម។កសិរុក្ខកម្មត្រូវបានចាត់ទុកជាបែបនៃការប្រើប្រាស់ដីយ៉ាងសមស្រប ... គា... និងភាពធន់ទប់នៃបរិស្ថានធម្មជាតិ(ASEAN,2018)។

2.កសិរុក្ខកម្ម
គឺជាប្រព័ន្ធនៃការប្រើប្រាស់ដី
ដែលមានដាំដើមឈើ ដំណាំ
មនុស្ស សត្វ
នៅលើ
ផ្ទៃដីតែមួយក្នុងគោលបំណងទទួលប
ដោយ
ស្ថិតនៅលើគោលការណ៍និរន្តរភាព
(គឺការ
ប្រើប្រាស់ធនធានដែលធានានូវភាពស ... មនុ

១.

កសិរុក្ខកម្ម ជាប្រព័ន្ធប្រើប្រាស់ដីធ្លីតាមបែបបុរាណនិងសម័យ ដែលដើមឈើត្រូវបានគ្រប់គ្រងរួមគ្នាជាមួយដំណាំនិង/ឬប្រព័ន្ធផលិតកម្មសត្វនៅក្នុងការរៀបចំធ្វើកសិកម្ម។កសិកម្មជាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិមានភាពប្រែប្រួលដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានអេកូឡូស៊ី
ជាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធម្មជាតិដែលមានភាពចម្រុះនិងធានានូវផលិតភាព ដើម្បីបង្កើនអត្ថប្រយោជន៍សង្គមសេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថានសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ដីនៅគ្រប់លំដាប់ (FAO)។

3.កសិរុក្ខកម្ម
គឺជាការ
ដាំកូនឈើនិងដំណាំនៅលើដីកសិដ្ឋាននៅជុំវិញផ្ទ
ដីដែលកំពុង
ប្រើប្រាស់ឬដីចម្ការដែលនៅទំនេរ។កសិរុក្ខកម្មអាច ... នូវការប្រើប្រ
ដើម្បីទាញយកផលពីការ
ដាំដុះកូនឈើនិងដំណាំរួមផ្សំផ្សេងៗ
ក្នុងកម្រិតខ្ពស់គួរជាទីគាប់ចិត្ត
(វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវនិងបណ្តុះបណ្តាល
២០១៨)។

និយមន័យរួម កសិរុក្ខកម្ម

គឺជាការប្រើប្រាស់ដីរួមគ្នារវាងការអនុវត្ត ... ាមួយដើមឈើ ហើយដែលមានអន្តរកម្មឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ដើម្បីទទួលបាននូវផលិតភាពខ្ពស់ ផលចំណេញផ្នែកបរិស្ថាន សេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមប្រកបដោយ និរន្តរភាព (សិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ខែមិ

១. និ

ធាតុសំខាន់នៃកសិរុក្ខកម្ម

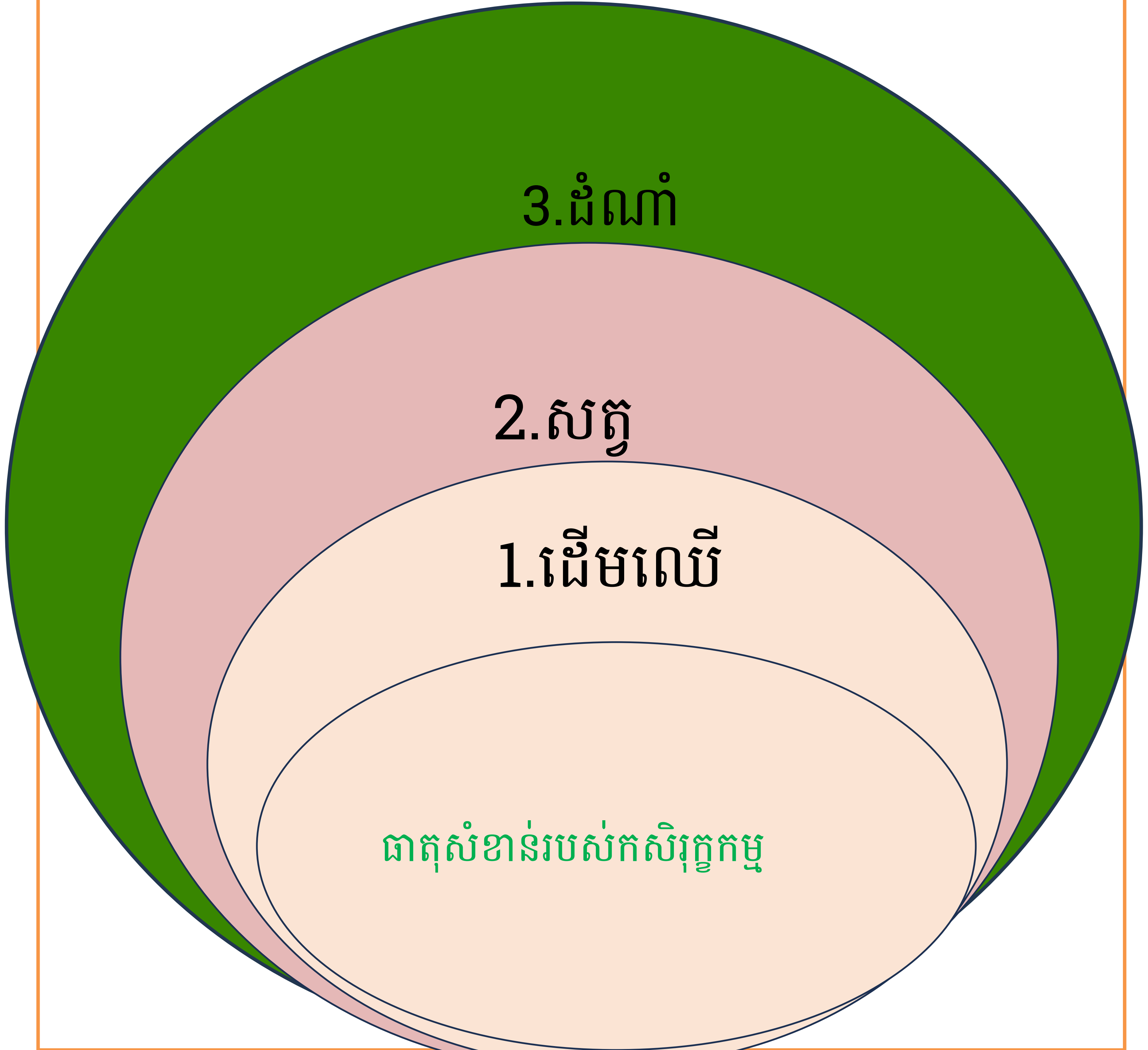

ចំណាត់ថ្នាក់នៃប្រព័ន្ធកសិរុក្ខកម្ម

1. ប្រព័ន្ធកសិរុក្ខវប្បកម្ម
(Agri-silvicultursl system)

2. ប្រព័ន្ធបសុរុក្ខវប្បកម្ម
(Silvi-Pastoral system)

3. ប្រព័ន្ធកសិបសុរុក្ខវប្បកម្ម
(Agri-Silvi-Pastoral System)

4. ប្រព័ន្ធកសិរុក្ខកម្មចម្រុះ
(Integrated Agroforestry System)

ចំណាត់ថ្នាក់នៃប្រព័ន្ធកសិរុក្ខកម្ម(ត)

1. ប្រព័ន្ធកសិរុក្ខវប្បកម្ម
(Agri-silvicultursl system)

- ប្រព័ន្ធកសិរុក្ខវប្បកម្មសំដៅលើការដាំដំណាំកសិកម្ម និងដើមឈើ (ដែលដាំដុះប ញ្ចូលគ្នារវាង[illegible]ឈើតែមួយជាមួយគ្នា ហើយមុខដំណាំអាចផ្លាស់ប្តូរ ឬដាំឡើងវិញតាមកាលវេលា)។

ចំណាត់ថ្នាក់នៃប្រព័ន្ធកសិរុក្ខកម្ម(ត)

2. ប្រព័ន្ធបសុរុក្ខវប្បកម្ម
(Silvi-Pastoral system)

- ប្រព័ន្ធរុក្ខបសុសត្វវប្បកម្មសំដៅលើ ដើមឈើ និងការចិញ្ចឹមសត្វ (ការដាំដុះព្រៃឈើ និងការចិញ្ចឹមសត្វនៅក្នុង ឬរកចំណីក្នុងទីព្រៃនោះ)។ ប្រព័ន្ធទី២នេះ ជាការចិញ្ចឹមសត្វឱ្យស៊ីស្មៅនៅក្រោមដើមឈើធំៗ ឬព្រៃឈើមានស្រាប់ក្នុងសហគមន៍ ចម្ការឈើដាំសម្រាប់យកផលឈើឬដំណាំឈើហូបផ្លែ។ ប្រភេទសត្វចិញ្ចឹមមានដូចជា គោ ក្របី ពពែ ចៀម ជាដើម។

ចំណាត់ថ្នាក់នៃប្រព័ន្ធកសិរុក្ខកម្ម(ត)

3. ប្រព័ន្ធកសិបសុរុក្ខវប្បកម្ម
(Agri-Silvi-Pastoral System)

- ប្រព័ន្ធកសិរុក្ខបសុសត្វវប្បកម្មសំដៅលើ ការដាំដំណាំកសិកម្ម ដើមឈើ និងការចិញ្ចឹមសត្វ (ការដាំដុះបញ្ចូលគ្នារវាងដំណាំកសិកម្ម ព្រៃឈើ កូនឈើ/ដើមឈើ និង ការចិញ្ចឹមសត្វនៅលើផ្ទៃដីតែមួយជាបន្តបន្ទាប់)។ ប្រព័ន្ធប្រភេទនេះអាចបំលែងជាប្រព័ន្ធរុក្ខបសុសត្វវប្បកម្មដែលមានវត្តមានតែដើមឈើ និងសត្វចិញ្ចឹម។

+

+

ចំណាត់ថ្នាក់នៃប្រព័ន្ធកសិរុក្ខកម្ម(ត)

4. ប្រព័ន្ធកសិរុក្ខកម្មចម្រុះ
(Integrated Agroforestry System)

- ប្រព័ន្ធកសិរុក្ខកម្មចម្រុះសំដៅលើការអនុវត្តកសិរុក្ខកម្ម បសុវប្បកម្ម និងវារីវប្បកម្ម (ការដាក់បញ្ចូលគ្នារវាងដំណាំកសិកម្ម ដើមឈើ បសុសត្វ និងវារីវប្បកម្ម) រួមមានការដាំដំណាំកសិកម្មជាមួយដើមឈើដាំ ឬឈើមានស្រាប់ដោយមានការចិញ្ចឹមសត្វ (គោ ក្របី ពពែ...) និងការចិញ្ចឹមត្រី នៅក្នុងសហគមន៍ព្រៃឈើ។

ពូជដំណាំ ពូជដើមឈើ ពូជសត្វ និងពូជត្រីដែលបានអនុញ្ញាតឱ្យដាំនៅក្នុងកសិរុក្ខកម្ម

- ដំណាំរយៈពេលខ្លី (រមៀត រំដេង ខ្ញី ត្រាវ សណ្ដែកដី ដំឡូងផ្វា សណ្ដែកគួរ ត្រសក់ ពោត...) និងដំណាំរយៈពេលមធ្យម (ដំឡូងដៃខ្លា ម្នាស់ អំពៅ ស្លឹកគ្រៃ...)
- រុក្ខវប្បកម្ម សំដៅលើការដាំដើមឈើ ឬដាំជាចម្ការដើមឈើ ពូជឈើដែលមានតម្លៃសេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន មានដូចជា គ្រញូង ធ្នង់ បេង នាងនួន ខ្វាវ ឬឈើសំណង់មាន ឈើទាល ផ្ចឹក ត្រាច ខ្លុង ត្បែង ជាដើម តាមតម្រូវការប្រើប្រាស់ ឬតម្រូវតាមតំបន់អេកូឡូស៊ី។
- វារីវប្បកម្ម (ការចិញ្ចឹមត្រី) នៅក្នុងសហគមន៍ព្រៃឈើត្រូវជ្រើសរើសពូជត្រីដែលមិនមានហានិភ័យដល់បរិស្ថាន។ វារីវប្បកម្មអាចធ្វើឡើងក្នុងស្រះទឹកសហគមន៍ ដែលស្រះទឹកនេះអាចរក្សាទឹកសម្រាប់គោផឹកនៅពេលរដូវប្រាំងខ្វះទឹក។
- ការចិញ្ចឹមសត្វមានដូចជា គោ ក្របី ពពែ ចៀម មាន់ ទា...។

២.ការអនុវត្តកសិរុក្ខកម្មនៅតំបន់ត្រូព្រិច

២. ការអនុវត្តកសិរុក្ខកម្មនៅតំបន់ត្រូពិច

❑ **ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងលើដីបម្រុងទុក** (Improved fallows)

- អនុវត្តលើដី ដែលស្ថិតនៅក្នុងរយៈពេលបម្រុងទុក (Fallow) ក្នុងគោលបំណងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងគុណភាពដី ពន្លឿនការដុះលូតលាស់ឡើងវិញនូវរុក្ខជាតិដុះថ្មី ការទប់ទល់ស្មៅចង្រៃ និងការបង្កើនជីវៈចម្រុះ

…

២. ការអនុវត្តកសិរុក្ខកម្មនៅតំ

❑ **តុងយ៉ា** (Taungya)

- តុងយ៉ា(Taungya) ជាពាក្យមកពីភាសាភូមា តុង (Taung) មានន័យថាភ្នំ (Hill) និង យ៉ា(Ya) មាន ន័យថាការដាំដុះ (Cultication) ពោលគឺសំដៅលើការអនុវត្តន៍ការដាំដុះដំណាំកសិរុក្ខកម្មជាមួយឈើដាំ ក្នុងអំឡុងពេ ២ឆ្នាំ ទៅ ៣ឆ្នាំ ដំបូង នៃការស្តារតាមតំបន់ជម្រា
- ការអនុវត្ត តុងយ៉ា(Taungya) ភាគច្រើនគេប្រើពូជឈើ មួយចំនួនដូចជា៖ ដើមម៉ៃសាក់ (Tectona grandis) ដើមប្រេងខ្យល់ (Eucalypyus camaldulensis) Gmeline arborea (Shorea robusta), Terminalia superba, (Pinus spp) St Cupressus spp (Lamprecht 1989, Mac Dicken 1990)

២. ការអនុវត្តកសិរុក្ខកម្មនៅតំបន់ត្រូពិច (ត)

❑ **ការដាំដំណាំជាជួរចន្លោះឆ្លាស់** (Alley Cropping)

- ការដាំដំណាំតាមលក្ខណៈងាយៗនៅចន្លោះរង (Hedgerow) នៃដើមឈើ និងចុល្លព្រឹក្សា ៃ ភាគច្រើនជាប្រភេទដើមឈើលេគុលមីនី (leguminous)
- ដើមឈើត្រូវកាត់តម្រឹមយូរៗម្តង ដើម្បីការពារកុំឱ្យមានម្លប់ទៅគ្របលើដំណាំដែលស្ថិតក្នុង ជួរចន្លោះក្បែរៗនោះ។

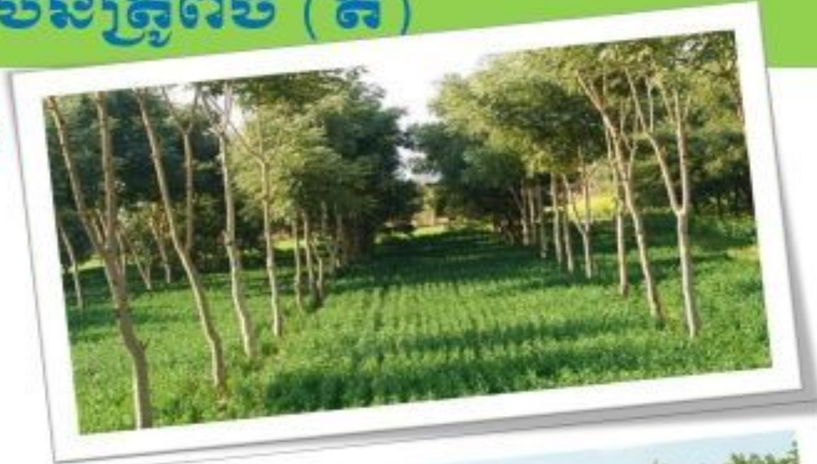

២. ការអនុវត្តកសិរុក្ខកម្មនៅតំបន់ត្រូពិច (ត)

❑ **គេហ៍សួន** Home Garden

គេប្រើប្រាស់យ៉ាងទូលាយ ដើម្បីសម្គាល់នូវការអនុវត្តន៍ ផ្សេងគ្នានៃការដាំដើមឈើហូបផ្លែ និងសួនបន្លែដុះវិញលំនៅស្ថានដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធចំការឈើច្រើនស្រទាប់។

២.ការអនុវត្តកសិរុក្ខកម្មនៅតំបន់ត្រូពិច(ត)

២. ការអនុវត្តកសិរុក្ខកម្មនៅតំបន់ត្រូពិច (ត)

❑ **ចំការដំណាំចម្រុះ** (Plantation Crop combination)

- ការដាំផុះចំការដំណាំចម្រុះច្រើនប្រភេទ នៅក្នុងទីតាំងតែមួយ ដោយមានដំណាំរយៈខ្លី និងវែងចម្រុះគ្នា ដើម្បីបង្កើនសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ
- ការអនុវត្ត ភាគច្រើនផ្តោតសំខាន់លើប្រភេទដំណាំមានតម្លៃខ្ពស់ ដូចជា ដំណាំដូងប្រេង កៅស៊ូ ដូង កាហ្វេ កាការ៉ូ តែ ស្វាយចន្ទី និងម្រេច។

២. ការអនុវត្តកសិរុក្ខកម្មនៅតំបន់ត្រូពិច (ត)

❑ **សួនដើមឈើច្រើនស្រទាប់** (Multistorey tree garden)

- សំដៅលើការដាំចម្រុះជាស្រទាប់ ដូចជា ស្រទាប់ដើមឈើ និងស្រទាប់ដំណាំផ្នែកខាងក្រោម។
- សួនដើមឈើច្រើនស្រទាប់នេះមានលក្ខណៈខុសពីគេហ៍សួន ដែលព័ទ្ធជុំវិញបរិវេណផ្ទះរៀងៗខ្លួន ហើយជាទូទៅ ប្រព័ន្ធនេះនៅឆ្ងាយពីផ្ទះ ភាគច្រើនស្ថិតនៅលើដីសហគម ន៍ដែលព័ទ្ធជុំវិញដោយភូមិករ។

២. ការអនុវត្តកសិរុក្ខកម្មនៅតំបន់ត្រូពិច (ត)

❑ **របាំងការពារខ្យល់ និងទីជម្រក**

- សំដៅលើការដាំដើមឈើជុំវិញចម្ការដំណាំ ឬជារបង ដើម្បីប្រើប្រាស់របាំងខ្យល់ ការពារដំណាំ ប្រភពទឹក និងភូមិករ...
- ការដាំអាចជាជួរច្រើនស្រទាប់ អាចជារបងជុំវិញ....

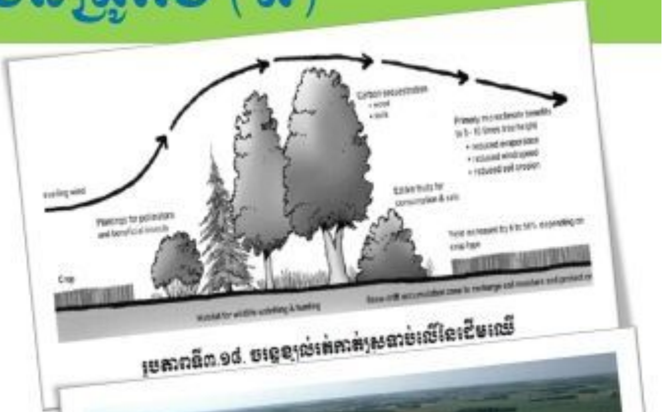

៣.សារៈប្រយោជន៍នៃការបង្កើតកសិរុក្ខកម្ម

- បង្កើតគម្របបៃតង គម្របព្រៃឈើ ទប់ស្កាត់ការហូរច្រោះដី
- ចូលរួមទប់ស្កាត់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- .ផលិតស្បៀងអាហារសុខសុវត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់មនុស្ស សត្វ
- ជួយឱ្យដំណើរការគ្រងគ្រងព្រៃឈើមាននិរន្តរភាព
- សត្វព្រៃ សត្វកម្រ សត្វស្លាប និងអនុផលព្រៃឈើកើនឡើង
- ធ្វើឱ្យប្រាក់ចំណូលរបស់សហគមន៍និងសេដ្ឋកិច្ចជាតិរីកចម្រើន។
- បង្កើតតំបន់ទេសចរអេកូទេសចរធម្មជាតិ

2. ជួយពង្រឹងទំនាក់ទំនងប្រព័ន្ធកសិអេកូឡូស៊ី

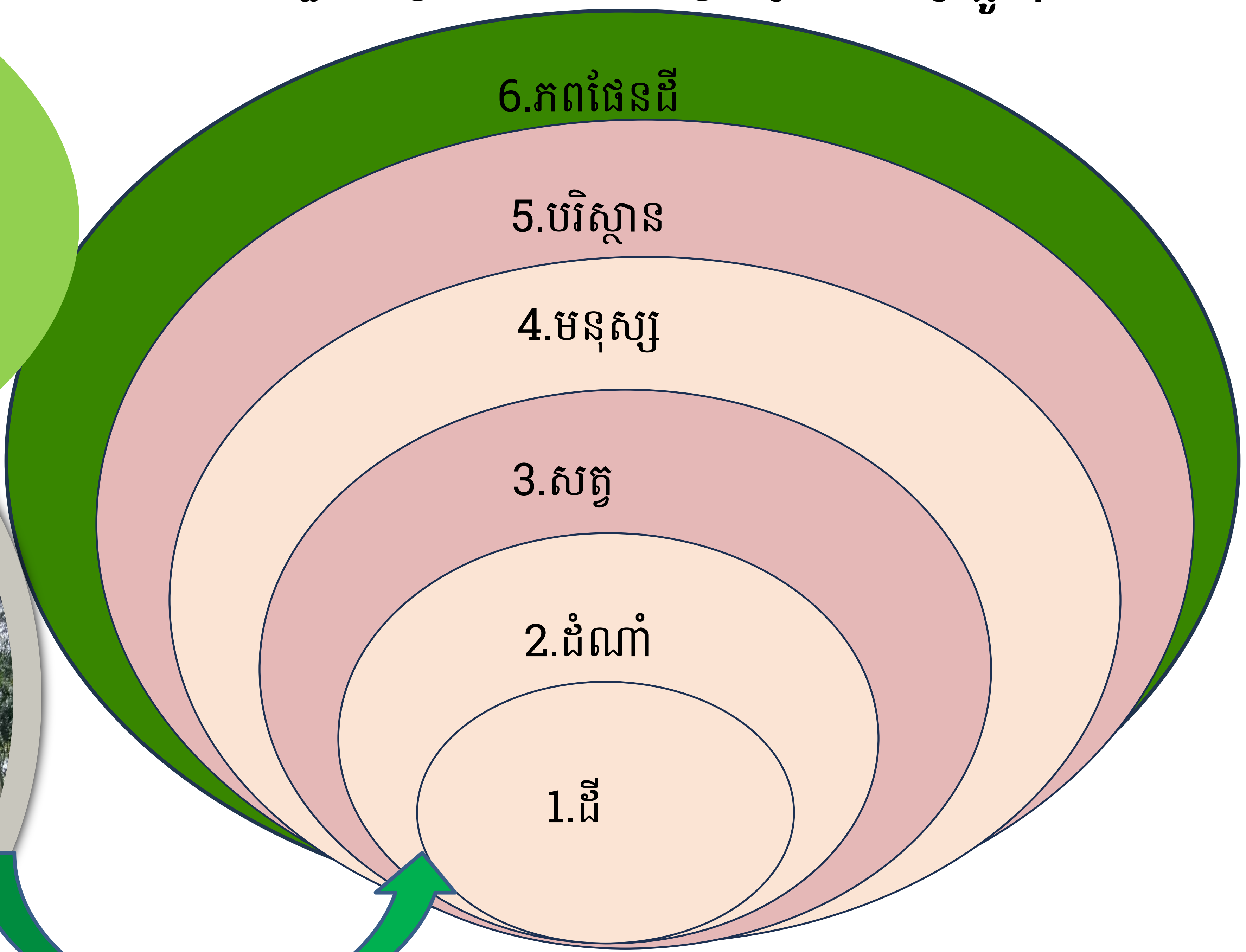

ជំហាននៃការបង្កើតកសិរុក្ខកម្មមាន៨ជំហាន

8th ការត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃ

7th ការប្រមូលផលនិងការបែងចែកផលប្រយោជន៍

6th ការថែទាំនិងប្រតិបត្តិការងារកសិរុក្ខកម្ម

5th ការរៀបចំផែនការសម្រាប់ការដាំដុះ និងអនុវត្តន៍

4th ការបណ្ដុះបណ្ដាលបច្ចេកទេសកសិរុក្ខកម្

3rd រចនាសម្ព័ន្ធក្នុងការអនុវត្តកសិរុក្ខកម្ម

2nd ការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ

1st កំណត់ទីតាំងកសិរុក្ខកម្ម និងការផ្សព្វផ្សាយ

ការកំណត់ទីតាំងកសិរុក្ខកម្ម

- ការកំណត់ទីតាំងនិងការកំណត់ព្រំប្រទល់ដោយមាននិយាមការ ដើម្បីផលិតជាផែនទីតំបន់កសិរុក្ខកម្ម។ខាងក្រោមនេះជារូបផែនទី ជាឧទាហរណ៍ក្នុងការបង្កើតជាផែនទីទីតាំងអនុវត្តកសិរុក្ខកម្មនៅក្នុងសហគមន៍ព្រៃឈើឆែបលិច។

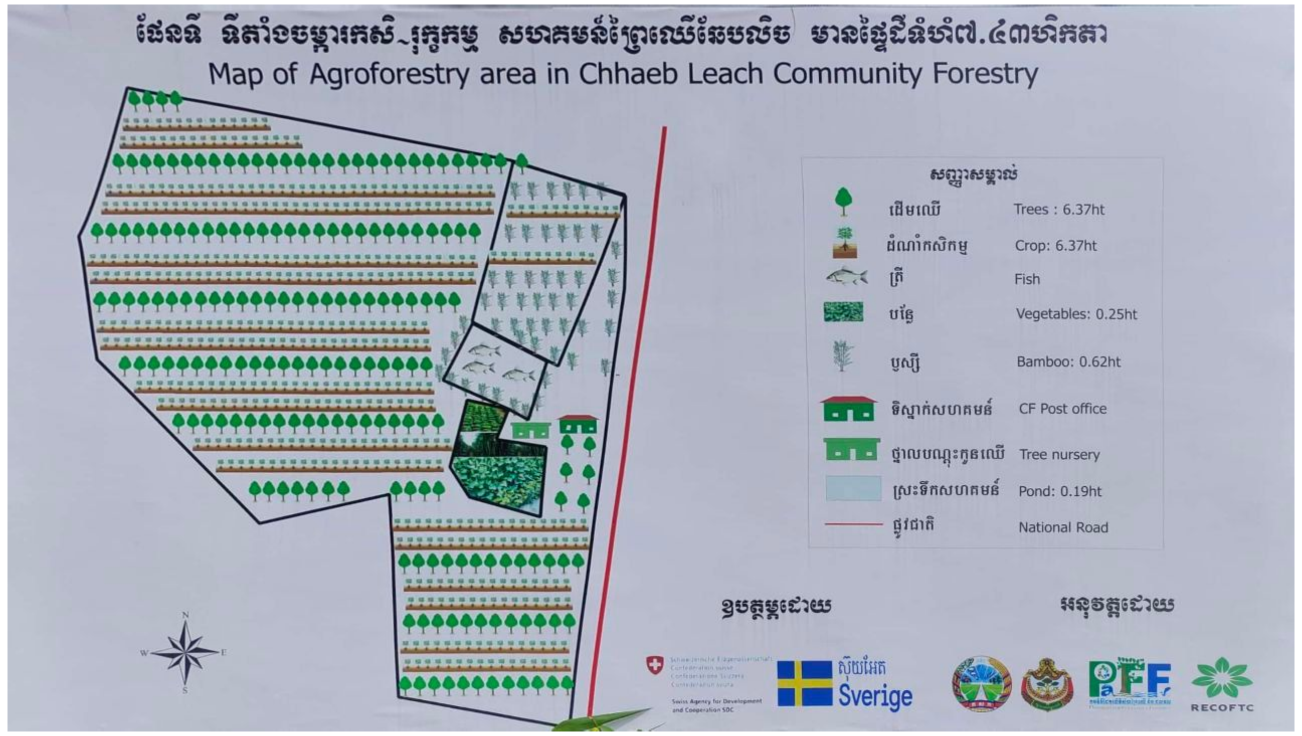

រចនាសម្ព័ន្ធគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងសហគមន៍ព្រៃឈើ

រចនាសម្ព័ន្ធគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងកសិរុក្ខកម្ម

អ្នកពាក់ព័ន្ធ និងតួនាទីក្នុងការចូលរួមអភិវឌ្ឍន៍កសិរុក្ខកម្ម និងផែនការស្វែងរកថវិកា

ភាគីពាក់ព័ន្ធ	ផែនការ និងហិរញ្ញវត្ថុ
១ តួនាទីរដ្ឋបាលព្រៃឈើថ្នាក់កណ្តាល/ជាតិ ២. មន្ទីរកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ៣ តួនាទីអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ស្រុក ឃុំ ភូមិ ៤តួនាទីសហគមន៍ព្រៃឈើ និងក្រុមកសិរុក្ខកម្ម ៥ តួនាទីអង្គការដៃគូរពាក់ព័ន្ធ	- ការរៀបចំផែនការអនុវត្តកសិរុក្ខកម្ម ឬគម្រោងកសិរុក្ខកម្មនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ - ត ម្រូវឱ្យមានវិសាលភាព និងការវិភាគស្ថានភាពដើម្បីកំណត់បញ្ហាចន្លោះប្រហោង និ - ស្វែងរកអ្នកគាំទ្រថវិកា(តាមរយៈថវិការដ្ឋ) និងជាអ្នកកៀរគរថវិកាពីស្ថាប័នអង្គការដៃគូ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងវិស័យឯកជន។ - បញ្ចូលផែនការកសិរុក្ខកម្មក្នុងកម្មវិធីវិនិយោគឃុំ សង្កាត់។

៧. បទពិសោធន៍នៃការបង្កើតនិងគ្រប់គ្រងកសិរុក្ខកម្មនៅក្នុងសហគមន៍ព្រៃឈើ

សកម្មភាព	លទ្ធផល	រូបភាព
បច្ចុប្បន្នកសិរុក្ខកម្មនៅក្នុងខេត្តក្រចេះមានចំនួន៥ ដែលបានបង្កើតនៅក្នុងសហគមន៍ព្រៃឈើ គឺ កសិរុក្ខកម្ម ប្រាសាទ អង្គការFLO បានគ្រប់គ្រងកសិរុក្ខកម្មអូរកក់ និងគាំទ្រសកម្មភាពល្បាតសហគមន៍ព្រៃឈើទាំង៥ រួមទាំងក្រុម CF credit , Mini-Trust Fund . FLO បានផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកបច្ចេកទេកចិញ្ចឹមគោ បច្ចេកទេសដំណាំ បច្ចេកទេកដាំបន្លែតាមបែបធម្មជាតិ របៀបផលិតជីកំប៉ុស្ត ភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងរបៀបសរសេររបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ របៀបសារសៃរៀបចំសំណើរខ្នាតតូច បច្ចេកទេស	កសិរុក្ខកម្មទាំង៥ នៅក្នុងខេត្តក្រចេះ កំពុងតែមានដំណើរការគ្រប់គ្រងល្អ។ គណៈកម្មការនិងសមាជិកមានចំណេះដឹងផ្នែកបច្ចេកទេសដាំដុះបន្លែធម្មជាតិ របៀបធ្វើជីកំប៉ុស្តិ៍ បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមគោ ល្អគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ [illegible] បានយល់ដឹងច្បាស់ពីសិទ្ធិនិងតួនាទីរបស់បុរសនិង ស្ត្រី មានជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំនិងគ្រប់គ្រងក្រុម ។ ព្រៃឈើ សត្វព្រៃ សត្វស្លាប ឃ្មុំព្រៃ សត្វកម្រជិតផុតពូជ មានចំនួនកើនឡើងវិញច្រើន ។ អនុផលព្រៃឈើមានការកើនឡើង ដូចជា ផ្សិត ផ្តៅ ទឹកឃ្មុំព្រៃធម្មជាតិ ......ដែលបានចូលរួមលើកកម្ពស់ជីវិភាពសហគមន៍នៅតាមទីកន្លែងដាច់ស្រយាល ពិសេសជនជាតិដើមភាគតិច បានល្អប្រសើរ។ បានចូលរួមទប់ស្កាត់ បទល្មើស កាប់ព្រៃឈើ កាប់ព្រៃយកដី បរបាញ់សត្វ។ កសិរុក្ខកម្មជាកន្លែងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកកសិកម្មបែបអភិរក្សទៅដល់សហគមន៍ដដៃ និងក្រុមយុវជន ជាយន្តការយ៉ាងសំខាន់ ដើម្បីឱ្យសហគមន៍មានភាពជាម្ចាស់នាពេលអនាគត។ កសិរុក្ខកម្មនិងសហគមន៍ព្រៃឈើទាំង៥នៅក្នុងខេត្តក្រចេះ នាពេលអនាគតនឹងអាចក្លាយទៅជាតំបន់អេកូទេសចរណ៍ធម្មជាតិបាន ដែលជាប្រភពមួយដ៏សំខាន់ក្នុងការបង្កើនប្រាក់ចំណូលរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាននិង ជួយអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសជាតិឱ្យមានភាពរីកចម្រើនប្រកបដោយចីរភាពផងដែរ។	

THANK YOU

FLO - Forests and Livelihoods Organization